

Ілюстрована політична, просвітна і господарська часопись.

Виходить що тижня в суботу.

Редагує: Д-р СТЕПАН БАРАН.

ПЕРЕДПЛАТА: В Австрії й Угорщині: річно 6 кор., піврічно 3 кор., чвертьрічно 1.50 кор. Поодинокое число коштує у Львові 10 сот., на провінції 12 сот. За границею „Свобода“ коштує на цілий рік: В Німеччині 6 марок; в Росії 3 рублі; в Америці 2 долари.

Адреса Редакції і Адміністрації: „СВОБОДА“, Львів, Ринок ч. 10., II. поверх.

Ч. 14.

ЛЬВІВ, субота, дня 1. цвітня 1916.

Рік XX.

В Шевченкові роковини.

Серед гуку гармат, серед світової закрутки, яка ще доси шаліє на українських землях, припали в сім році 102 роковини від уродин, а 55 роковин від смерти нашого народного пророка Тараса Шевченка, що своїм вищим словом збудив український народ до нового життя і вказав йому шлях, дорогу до красшої, самостійної будучности.

Сумно нині по всій Україні. Там за кордоном московських військ

Кругом неправда і неволя.
Народ замучений мовчить...
Од Молдована аж до Фіна
На всіх язиках — все мовчить
... А над дітьми козацькими поганці
[панують!]

Під московським ярмом не вільно там
згадати сего, що розказував

Що діялось в світі,
Чия правда, — чия кривда
і чий ми діти.

І ту, в австрійській Україні, де святочно і з підемом духа обходжено щорічно роковини як народне свято Шевченка в сім році тихіше, бо майже всі ті, що поклонялися думкам нашого пророка і вірили з ним, що діждемо ся Вольної України, що

... діждемо ся Вашингтона
З новим і праведним законом...

нині на поли бою з відвічним ворогом нашого народу кладуть фундаменти зі своїх костей під державну самостійність українського народу, з вірою, що в сполучі з Австро-Угорщиною ся самостійність таки до нас прийде. Освідомлена частина нашого народу зрозуміла могучий клич Шевченка

Вставайте, кайдани порвіть
і вражою злою кровю
волю окупіте!

і в рядах українських січових стрільців та в рядах австро-угорської армії скидає з українського народу наложені на него московські кайдани.

Шевченкове огненне слово, котре промовляє до душі нашого простого народу так, як ніхто не в силі до него промовити, зробило чуда і серед війни Тисячі і тисячі Кобзарів Шевченка опинило ся в руках наших закордонних братів, що прийшли до нас в салдацьких мундурах. Скорше як за поживою хапав не раз салдат Українець за наше народне евангеліє за Кобзар Шевченка Невмирущі слова Кобзаря порушили до глибини не одним серцем укритим під салдацькою

шинелею, отворили очі — хто ми — і що Москалі, се не наші освободителі — тільки відвічні гнобителі. Не у одного салдата з закордонної України — ту в Галичині де Шевченкові заповіти жили в народі, зродило ся національне українське і політичне самопізнанне, яке він по повороті з війни буде дальше ширити в несвідомій ще масі українського народу. І хто зна, чи се на разі не буде одинокою великою нашою користю за безчисленні жертви, що ми їх понесли в теперішній війні.

Ми вже вступили чинно до борби за повну свободу нашого народу. Ми витриваємо дальше в тій борбі, хоч знаємо, що

Тарас Шевченко.

ждуть нас великі змагання, великі перепони і супротивности. Духом однак не падаємо. Згуртуємо і напружимо всі наші сили до великої побіди; яка до нас певно прийде, а тоді сповниться ся Шевченків заповіт:

Встане Україна,
Світ правди засвітить
І помолять ся на волі
Невольнії діти!

І ми в свобідній від чужих кайдан України спінемо нашого пророка

не злим тихим словом.

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА НАРОДНИЙ ФОНД!

Датки належить відсилати під адресою: Краєвий Союз Кредитовий у Львові, Ринок ч. 10, на вкладкову книжочку ч. 5000 з допискою „Народний Фонд“.

Новий командант стрільців.

Важну подію пережило наше стрілецьтво в дни 14. марта 1916. В тім дни відбуло ся привитанне нового команданта полку п. Антона Вариводи. Дотеперішній заслужений командант Гриць Коссак передавав провід у його руки.

В святочно прибраній світлиці полкової управи зійшла ся найвисша старшина полку на святочне принятє. Гарно застелений стіл українським настільником робив вражінє своєрідности. Здавало ся, що за ним має засісти не старшина полку, але найблисша родина.

Перше місце заняв новоіменованний полковник. По одній руці від него дотеперішній полковник Гриць Коссак, по другій полевий духовник полку о. Микола Іжак. Подальше курінний отаман II. кур. Василь Дідушок, заступник отамана I. кур. Роман Дудинський, полковий харчевий, полковий скарбник, лікарі і полковий справник.

Підчас обіду перший забрав слово Гриць Коссак: Високодостойний Пане Полковнику! Ми, українські січові стрільці, нині маємо честь повитати Вас як свого вождя. Повитати з радостю і надією. З радостю, що ми з Вами попрямуємо до тої цілі, до здійсненя тих стремлень, задля яких зібрали ся січові чети, задля яких виросло стільки могил на кривавім шляху українського січового війська. З надією, що під Вашим проводом світло сповняти мемо обовязок, так супроти держави і монарха, як і супроти рідного народу!

Скінчив. Полкова музика заграла народний гимн. Влетіли бадьорі звуки до світлиці і сильним відгомном відбили ся о стіни.

По сім забрав голос новий стрілецький полковник п. Варивода: „Мої Панове! З нинішнім днем перенимаю управу першого полку українських січових стрільців. Велика се для мене честь. Сей полк вкрив ся славою героїств і самопожертвованя. Богато чув я про Ваші визначні діла, яких Ви доконали в обороні вітчизни. Тепер як командант полку доложу всіх старань, щоби слава його ще більше заблестіла. Вас, Шановна Старшино, прошу помагати мені в тім ділі. Дасть Бог, ми поширимо нашу організацію і ще краще зуміємо сповнити святий обовязок супроти Вітчизни!“

Знова забрав голос Гриць Коссак: В сій, так важній для стрілецьтва, хвилі вношу три-

кратне „гурра“ за певність перемоги нашої держави над ворогом і в честь нашого найяснішого Монарха, Царя Франца-Йосифа I.“

Залунало гриме „гурра“ з уст присутніх. Музика заграла державний гімн. Залунав він могутчо і сильно, мов потверджене попередніх слів.

Всі стоячи вислухали гімну. По тім розвинула ся вже свобіднійша гутірка про переживання і труди минулих днів.

Роман Купчинський.

Для повноти подаємо низше полкові прикази ч. 182 і ч. 183, котрі відносять ся до зміни начальної команди в стрілецькій організації.

Полковий приказ ч. 182 з 15. марта 1916.
З нинішнім днем передаю управу полку п. майорови Антонови Вариводі, іменованому дефінітивним командантом полку українських січових стрільців. При сій нагоді почуваю ся до милого обовязку подякувати п. п. офіцерам і всім стрільцям полку за довіру до мене на дотеперішнім відвічальнім становищі. Доля звязала нас разом і вложила на мене не легкі обовязки довгомісячного проводу У. С. С., вперед як команданта легіону, а від сімох місяців як команданта I. полку У. С. С. Товариші, як очевидці, є свідомі того, серед яких обставин доводило ся мені сповняти вложені на мене обовязки.

Розраду і щастє бачив я у Вашій знаменитій вивідній службі і у Ваших світлих подвигах під Веречками, на Ключи, під Синевідзком, Стриєм, Дрогобичем, на Маківці, під Лисовичами, Галичем, над Гнилою і Золотою Липою, над Стрипою, під Буркановом та під Семиківцями і т. д., а втрати наших Товаришів були для мене невимовним терпінєм і мукою. І на дальше наша ціль однакова; остаємо і дальше будемо працювати для добра і на славу нашої Вітчизни.

Передаю команду полку наслідникови в пересвідченю сповнення мною по всім моїм силам і знаню як найточнійше всего того, чого вимагає Найвисша служба і рідний Нарід. Бажаю Вам щиро, щоб Ви, Товариші, під новою командою здобували дальше лаври перемоги над ворогами, щоб Вам все щастило ся, як доси, щоб власна суспільність Вас любила і шанувала, а чужі подивлялися Ваші геройські подвиги.

Сердечно витаю нового команданта полку п. к. майора Антона Вариводу і віддаю в опіку всіх стрільців його патріотичному і батьківському сердцю. Гаразд!

Гриць Коссак.

Полковий приказ ч. 183 з 16. марта 1916.

1. З нинішнім днем обняв я управу полку. З тої нагоди як найщирійше здоровлю всіх п. п. офіцерів, офіцерських аспірантів і всю мужву полку. Ви звісні як випробовані в боях ряди і знані з славного поведєня перед ворогом.

І на дальше буде задачію полку удержати всіма силами сю голосну славу і її поширити. Лише в спільнім діланю всіх лежить сила, тож і на будуче повинно бути нашою цілью в чеснім стремленю, як гідна часть славної австрійської армії, помагати до цілковитого знищення ворога, для добра нашої Вітчизни і українського народу.

Панови отаманови Грицеві Коссакови дякую в імені Найвисшої служби за дотеперішній, гідний наслідования провід полку перед ворогом і то серед найтяжших відносин і маю ту певну надію, що йому буде еще даним брати участь в успіхах і тишати ся ними, в котрих він зобачить часть своєї трудолюбивої роботи.

2) а) Отаман Гриць Коссак має переняти управу I. куріня.

б) Управу II. куріня обійме отаман Сень Горук, як лише верне з відпустки.

Варивода, майор.

З перед року.

В середу 22. марта минув рік від укладку Перемишля, з котрим наш народ звязав свої дуже болючі спомини, бо вже здавало ся, що московський наїзд залле цілковито нашу державу і ми останемо на все під московським

ярмом. На саму згадку про те, многих наших людей брала ся повна розпука.

Та радість Москалів була коротка. Не минули і три місяці, а Перемишль знова опинив ся в наших руках і з московської величчї не остало нічого.

Нині подаємо коротеньку згадку про послідні хвилі перед упадком Перемишля в московські руки, тим більше, що поміж хоробрими оборонцями Перемишля були і наші українські жовніри, з котрих не один наложив головою, а решта доси бідує в московській неволи.

З початком марта 1915 р. Перемишль ожидав відсічі Облягаюча московська армія пробувала ще в марті здобути Перемишль приступом — та до послідної хвилі не вспіли Москалі здобути ні одного форту.

Дивізія Чистянова в половині лютого пішла приступом на височину „Під Мазурами“, та московський приступ був безуспішний.

Сподівана австрійська відсіч не приходила, — тому 16. марта відбулась воєнна рада, на якій рішено виконати послідний випад з кріпости, що мав за завданє розірвати московський перстїнь і злучитись з австрійською армією. В ніч з 18. на 19. марта вирушила частина залоги з твердині в напрямі Медики та мимо геройських зусиль не перебила перстєня облягаючих Москалів.

У виходячих в часі облоги „Воєнних Відомостях“ з дня 21. марта явив ся такий приказ команданта твердині: „Хоть вчерашна проба переломити ворожий перстїнь не повела ся, вірні нашої присязї в безмежній любови і привязаню до нашого Царя і Короля витрєваємо до кінця“.

Зачались приготования до здачі. Знищено стацію радіотелеграфічну, попалено урядові документи, а муніцію звозили самоходами і кидали в Сян. Жовніри нищили свої кріси, нищили всю, що могло бути придатне для ворога. Останки средств поживи роздано жовнірам.

Дня 20. марта московська артилерія острілювала місто. В неділю 21. марта підміновано мости на Сяні. Приготования до здачі (капітуляції) покінчено.

Мешканці зберегли супокій, хоть тільки терпіння завдала їм гадка, що завтра до світа вйдуть Москалі в місто. Послідний вечір в обложеної кріпости. Улиці пусті. Місто начеб завмерло. Спокій і тишина довкруги. З віддалі долітає ще гук гармат. Послідна ніч минула без пригод. Рано о 4 будили поліцаї населенє, та казали збиратись на улиці Словацького. З усіх сторін міста пляли філі народу. Пішли люди на їх лицьх видніли слїди болю і терпня. В товпі спокій, понурій настрої. Год. 5 рано. Послідний літак кружляє понад містом.

Годи-а пів до тєстої рано. Перший страшний гук — міст на Сяні вилетїв в воздух. Видко стовпи диму. Опісля слїдують вибухи на фортах і здаєть ся отворились перкольні ворота. З вікон повилїтали шибї з лоскоту. Гук з вибухів втих. Зпоза хмар виглянуло весняне сонце, а на румовищах замаляли білі прапори.

Перемишль піддав ся.

Дня 22. марта о год. четверть на девяту рано від сторони Побєржа Франц Йосифа вїхали перші московські патрулі.

Вже є „Москалі“. В місті улиці завмерли. Осталась маленька громадка відважних. В перших годинах крім стеж не входили більшї відділи. Щойно о 12 в полудне вїйшла кінниця в тріюмфальнім поході. По полудні приїхали зі Львова самоходами штабові офіцери.

Вони робили знимки з фортів та головних улиць міста. Московські жовніри і офіцери виглядали бундючно та розказували про дальші пляни московського вїйска. В хвилі в котрій козацькі патрулі вїхали до Перемишля, не обійшлоь без трагедії. В однім з готелїв відібрав собі житє Українець штабовий лікар др. Кочиркевич, який задалегідь заповів, що не переживє тої хвилі, у котрій московські вїйска вйдуть до Перемишля.

Світова війна.

На російськїм фронті.

В остатних днях піднимали Москалі безуспішні проби всякої діяльності на фронті в Бєсарабії головно над Дністром і в сїдній Галичині над Стрипою коло Бурканова. Можна сказати що всяке переломанє нашого фронту є нині прямо виключене, хочби навіть противник ужив найбільших сил. Про се пересвідчив ся також один офіцер неутральной держави, який перед кількома днями оглядав наші тамошні становища і висказав своє найвисше признанє й подив для сего що там дїєть ся.

Хоча на волинськїм фронті панує хвилево відносний спокій, всеж таки гудуть щоденно російські гармати, які одначе не спричиняють ніякої шкоди. Переконуємо ся що дня, що японські гранати, якими заосмотрила ся російська артилерія, не все є найліпшим виробом і що японська приязнь для Росії пахне якимсь чужим смаком.

Більшї воєнні підприємства є тепер на російськїм фронті виключені, на багнистім терені без доріг є вони не можливі. Наші вїйска поробили одначе всякі приготования, щоби прийняти відповідно Москалів на випадок, колиб вони схотїли на нас наступати.

Московська офензива проти становищ німецької армії генерала Гінденбурга трєває дальше, щоби в сїй спосіб облегчити французський фронт. Дня 16 марта с. р. зробила французська 17 дивізія наступ на Верден, а на другий день почала артилерія острілювати німецькі становища на просторі від озера Дрисвяти аж по озеро Вишнів. Причиною сєї наглої московської офензиви були розпучливі накликуваня інших держав почвїрного порозуміння о поміч та конечність поліпшити свої власні становища.

Дня 18 марта с. р. розпочали Москалі наступ на цілий фронт армії Гінденбурга. В кількох місцях пр. під Поставами намагали ся московські відділи без попередного підготования заатакувати німецькі становища. Але німецькі вїйска без великого напруженя відкинули їх. Дві години пізнійше зачали грати московські батерії особливо під Поставами і в околиці озера Вишнів. Малий відтинок фронту під Поставами засяпали Москалі кількома тисячами гранатів. Але се острілюванє мало дуже малий успіх так, що наступ російської піхоти, який наступив в недовзі опісля зломив ся в страшнім огни нашої піхоти і машинових крісів. Москалі нігде не дійшли до німецьких становищ. В однім місци начили ми перед німецькими становищами 3.000 московських труп в. Тут Москалі цілий день незвичайно повтаряли свої наступи.

До своїх послідних наступів привязували Москалі велику вагу. Се видно з того, що вони нагромадили там дуже багато кінницї, яка мала переслідувати німецькі вїйска. Москалі розширили свою офензиву ще дальше на північ від Двиньска в околиці Фрїдріхштадту і Якобштадту, але і ту понесли тільки величезні втрати, не відтявши при тім нічого.

Союзники сильно держать в своїх руках всі свої становища так на півночі, як і на полудні. Москалі нігде не осягнули на нашій сїдній фронті ніяких воєнних успіхів. Тому Німці будуть під Верденом дальше вести, так само рішучу оборону як доси і московська офензива не буде мати на неї ніякого шкідливого впливу.

На італійськїм фронті.

Велика італійська офензива розпочата в першій половині марта, коли Німці вдарили на французьку кріпость Верден і ведена в першій тижни дуже галально на всіх точках фронту, в послідній тижни значно ослабла. Доперва почавши від 25 марта зачали Італійці знова що раз сильнійше напирати на деякі точки фронту, передовсім, як кажуть звіти, коло горицького примістка, але і ся скріплена діяльність не принесла їм ніяких успіхів, противно, наші вїйска здобули деякі італійські висунені наперед становища.

На Балкані.

Звістєк про воєнні події на Балкані подають генеральні штаби союзних армій дуже

Ширіть „Свободу“!

мало. Окружуване італійських становищ коло Вальони нашими військами поступає вперед, але поки що до більших битв в полудневій Альбанії ще не прийшло і ледви чи прийде, бо гориста околиця не дозволяє розвинути більшої військової сили. Зрештою не виключена ще річ, що Італійці добровільно покинуть Вальону а з нею і цілу полудневу Альбанію, тим більше, що значну частину полудневої Альбанії — так званий Епір — заняли грецькі війська і грецький король проголосив вже прилучене Епіру до Греції. Стало ся се мабуть за мовчазною згодою Австро Угорщини і Німеччини, бо Італія, котра сама хотіла заняти цілу полудневу Альбанію, на се правдоподібно не пристала.

Під Солунем — як виходить з коротких звісток нашого і німецького штабу — розпочала ся вже живіша боєва діяльність. Місяцями заговорили вже гармати, сповіщаючи початок весняних битв на с'ім фронті. Крім сего німецькі літаки развраз обкидують бомбами французські і англійські становища коло Солуня або в самім Солуні. Що Німці приготавляють ся до удару на своїх противників під Солунем, вказує і те, що на Балкані пробуває начальний вожд союзних балканських армій німецький генерал Макензен, той сам, що викинув Москалів зі східної Галичини. Генерал Макензем був недавно у турецького султана Мехмеда V. в Царгороді, вручаючи йому маршалківську булаву від німецького цісаря.

Під Дарданелями панує дальше повний спокій. Французські і англійські військові кораблі стережуть тільки візду до Дарданелів.

На кавказьким фронті.

Москалі посувшись ся доволі значно на захід, бо — як вже ми згадували в останнім числі *Свободи* — Турки цофнули ся на свої становища на захід, кинули частину своїх військ в напрямі перської границі і дня 19 марта заняли велике перське місто Іспаган без ніякого спротиву зі сторони Перзії, котра не маючи з'організованої армії, не може ставити ніякого опору. Се вказувало би, що Москалі хотять посунути ся до перського заливу, а з другої сторони прийти в поміч англійським військам в Мезопотамії.

В Мезопотамії.

Не стало ся нічого замітного. Облога Кут ель-Амори турецькими військами триває дальше. Більших битв там нема.

В Ємені в Арабії прийшло в останнім тижни до поменших сутічок між англійськими і турецькими відділами.

На заході.

На всякий случай московські наступи на східнім фронті не перешкодили акції німецької армії під Верденом. В останніх днях наступ німецьких військ на заході від Мози стаєть ся щораз більше завзятий. Що правда, він поступає поволи, та тут треба узгляднити положенє самої кріпости. Військові знатоки невральных держав заявляють, що Верден є найсильнішою кріпостою не лиш у Франції але і в цілій Европі. Побіч новітніх уладжень фортів, Французи укріпили цілу доохресну область, кожду пядь землі. Навіть хащі в лісах є підміновані та получені електричними проводами. Та мимо всіх тих перешкод німецькі війська йдуть безпереривно вперед. Після здобуття Окур Німці посунулись на 4 кільметри від залізничної лінії Верден-Париж, яку острілюють з тяжких гармат. Нині загрожують кріпости німецькі війська не лиш зі сходу, але й з заходу, де вбились глибоким клином у французські становища.

Французські війська вичерпані дотеперішними борбами під Верденом, де полишили за один місяць трицять тисяч вбитих, не зможуть вже ставити більшого опору німецькому рішачочому наступови на кріпость. Недвозначно вказує на се зїзд Кадорни, Кіченера, Грея, Аскіта та бельгійських міністрів, які розпочали в сях днях свої наради в Парижі. Під Верден має прибути що найліпша італійська кавалерія та перворядні французські і ан-

Тарас Шевченко як салдат на засланю.

глійські війська, які мають бути доповнені ще й сербськими недобитками. Точка тяжести світової війни переносить ся поволи на сей фронт, — і не є виключене, що тут остаточно доспіє і рішуть ся судьба держав і народів.

Для облекшеня французького становища під Верден піддержують Французи сильний гарматний огонь на ріжних точках фронту, а так само Англійці у Фляндрії надармо штурмують Німців під Іперн. Успіхів ні Французи ні Англійці не мають на тім фронті ніяких.

Битва на Північнім Мори. Після відомостий що наспіли з ріжних місць і знов зістали потверджені, введено дня 29. лютого в північній часті Північного Моря боротьбу між німецьким помічним кружляком „Грайф“ і трома англійськими кружляками й одним контрторпедовцем. В боротьбі затопив Грайф торпедовим стрілом великий англійський кружляк 15.000 тон, а вкінци сам висадив себе у воздух. З залози вратовано дуже мало.

Низше подаємо звіти австро угорського і німецького генерального штабу за час від 22 марта до 28 марта включно.

Звіти австро-угорського генерального штабу.

Війна з Росією.

(22/3). Вчера діяльність ворога майже на цілім північно-східнім фронті стала більше оживлена. Наші становища були в ворожій огни. Над Стрипою і в області потока Кормина московські відділи піхоти рушили наперед, але їх всюди відперто. В східній Галичині в однім з таких наступів московське військо в силі одного баталіону втратило в убитих 3 офіцирів і над 150 жовнірів, а в полонених 100 людей. У нас було лиш кілька раних.

(23/3). Не стало ся нічого особливого.

(24/3). Положенє не змінило ся.

(25/3). На північний схід від Бурканова над Стрипою відділи гонведів відперши сильний московський атак, впали до ворожых ровів і знищили оборонні урядженя. Поза сим не стало нічого важного.

(26/3). Не стало ся нічого важного.

Описані в московських комунікатах бої під Літачем відносять ся очевидно тільки до перепалок передних сторожий. По нашій стороні є се вивідні війська, які в випадках прибуття сильніших неприятельських відділів мають — розумієть ся — вертати на головні становища. Наступу на головну позицію Пфлянцира Бальтіна Москалі в остатних дїнях взагалі не піднимали.

(27/3). Нічого нового.

(28/3) В околиці Бояна Москалі по висадженю кількох мін в наших засіках пробували вдерти ся до наших становищ. Всі атаки

відперто, при чім ворог поніс значні втрати. На північний схід від устя Стрипи Москалі старали ся в ночи посунути ся наперед, але потерпіли невдачу вже наслідком сильного діланя наших мін в поли перед становищами.

На бесарабським фронті і під Оликою ворожі артилерія сильно острілювала наші становища.

Війна з Італією.

(22/3). Вчерашний день минув спокійно.

(23/3). Не стало ся нічого особливого.

(24/3). Неприятель острілював міста Горицію і Роверето. Зрештою не було ніяких інших подій.

(25/3). Положенє не змінило ся.

(26/3). Артилерія острілювала Добердо, відтинок Фелля й поодинокі становища на тирольським фронті. На схід від провалу Плекен вдерли ся наші війська до італійських становищ під Мартер в долині Сугани. Неприятельський наступ відперто.

(27/3). Вчера в кількох місцях фронту йшли завзяті бої. Коло горицького примістка наші війська здобули ціле вороже становище перед північною частю горбів Подгори. При тім полонено 525 Італійців, між ними 13 офіцирів. В відтинку Плекен ворог увівши в бій підмоги, даром старав ся відзискати забрані йому рови. Бої розширили ся і йшли цілу ніч. На тирольським фронті йшли тільки гарматні бої середньої сили. Ворожа артилерія острілювала Кальдонаццо (в долині Сугани).

(28/3) Бої коло горицького примістка йдуть далі. Також в відтинку височини Доберто розпочав ся з обох сторін сильний огонь артилерії. Опісля Італійці пробували невступати на північній стоці Монте Сан Мікеле і під Сан Мартіно. Ті наступи легко відперто. На схід від Зельцу ще тягнеть ся бій. Також в відтинку Плекен всі ворожі наступи скінчили ся нічим. Перед боєвим фронтом хороброго баталіону каринтійських стрільців ч. 8. лежить над 500 убитих Італійців.

На тирольським фронті гарматні бої тільки в Юдикаріях були сильніші ніж звичайно.

З огляду на те, що в Венеції стверджено більш оживлений велізничий рух в сторону фронту над Сочею, наші летуни обкинули бомбами кілька предметів тамошних залізниць.

Війна на Балкані.

(22/3). Нічого нового.

(23/3). Не стало ся нічого особливого.

(24/3). Положенє не змінило ся.

(25/3). Положенє не змінило ся.

(26/3). Положенє не змінило ся.

(27/3). На схід від Дурацца знайдено дві італійські полеві гармати з муніцією. Положене не змінило ся.

(28/3) Нічого нового.

Звіти німецького генерального штабу На сході.

(22/3). Великі офензивні ділянки Москалів ще розширили ся. Прибуло точок, в яких вони атакують. Наступи були в різних місцях без перестанку в день і в ночі. Найсильніший приступ був звернений знов на фронт на північний захід від Постава. Там московські втрати дійшли до надзвичайної висоти, навіть коли мати на увазі московський спосіб ведення мас до бою. В успішнім протинаступі в малім місці їх наступу полонили ми 11 офіцерів і 573 жовнів московських. Але і в багатьох інших місцях: на полудне і полудневий схід від Риги, коло Фрідріхштадту, на захід і полудневий захід від Якобштадту, на полудне від Двиньска, на північ від Відзів, між озерами Нароч і Вишнів наші хоробрі війська зовсім відперли ворога, який поніс як найбільші втрати, а крім того в протинаступах полонили ще над 600 Москалів. В жаднім місці не вдало ся Москалям досягнути який небудь успіх. Наші втрати всюди малі.

(23/3). Головний свій атак виконали Москалі вчора вечером і в ночі. Кілька разів рушали з великими силами проти наших становищ коло примістка в Якобштадті, по обох сторонах залізничної лінії Мітава-Якобштадт, а чотири рази вдарили на наші лінії на північний захід від Відзів. Понехазши проби сильніших атаків на фронті на північний захід від Постава, де число полонених нами зросло до 14 офіцерів і 489 жовнів і де ворог мав великі криваві втрати. Москалі наступали кілька разів при ужиттю нових сил на наші становища між озерами Нароч і Вишнів. Мимо ужиття великих мас війська й муніції Москалі ані в сім атакі, ані в інших численних акціях в інших місцях не могли досягнути найменшого корисного для себе висліду, супроти незрушимої німецької оборони.

(24/3). Коли в день Москалі скопили ся тільки до сильного атакі на примісток під Якобштадтом коло Бушгофу, то в ночі робили кілька разів атакі на північ від залізничної Мітава-Якобштадт, далі пробували напасти несподівано на полудневий захід від Двиньска, робили також без перестанку сильні атакі на наш фронт на північ від Відзів. Всі їх атакі зломали ся в наших огні найпізніше перед перешкодами, при чім ворог поніс тяжкі втрати в людях. Дальше на полудне не було ніяких атаків.

(25/3). На захід від Якобштадту Москалі по сильнім огневім підготовленню, ввівши до бою свіжі сибірські війська, рушили до атакі. Атак зломано при чім ворог поніс значні втрати. Малі наступи на полудневий захід від Якобштадту і на полудневий захід від Двиньска без труду відперто. Так само всі зусилля ворога проти фронту на північ від Відзів, поновлювані також в ночі, остали зовсім безуспішні. Дальше на полудне в околиці озера Нароч ворог обмежив ся вчора до гарматних боїв.

(26/3). Москалі не поновляли вчора своїх наступів на примісток Якобштадт і на північ від Відзів. Кілька їхніх наступів, що їх піднимали на полудне від Двиньска, задержало ся під огнем уже в більшій віддалі від наших верепон.

Проти нашого фронту на північний захід від Постава і між озерами Нароч і Вишнів підняв неприятель в ночі великими силами боротьбу, але безуспішно, причім потерпів значні втрати. Ми полонили одного офіцера й 155 жовнів.

(27/3). Москалі з особливою силою поновили вчора атакі на фронт, який остає під командою Гинденбурга. І так на сході, вводячи в бій нечувані доси маси людей і муніції, наперли на німецькі лінії на північний захід від Якобштадту. Понесли там також відповідні до того втрати, а успіху не досягнули ніякого. Коло Вликого Села (на полудне від Відзів) наші перетні війська в успішній перешкоді полонили 57 Москалів і здобули 2 маши-

нові карабіни. Кількаразові зусилля ворога проти наших становищ на північний захід від Постава скінчили ся нічим.

На полудне від озера Нароч, по відпертю кількарязових сильних атаків части трех російських корпусів, західно-пруські полки під Мокрицями рушили до протинаступу, щоб відзискати обсерваційні місця, які ми втратили при відхиленню фронту 20. с. м. Хоробрі військо сповнило свою задачу в цілости. При сім як також при відпертю ворожих атаків, полонено 21 офіцерів і 2140 жовнів і здобуто машинні карабіни. Наші летуни обкинули бомбами залізничні двірці в Двиньску й Вілейці і залізничні урядження на лінії Барановичі-Минськ.

(28/3) Москалі знов вислали нові маси війск проти німецьких ліній під Поставами. З хороброю витривалістю ставлять там опір всяким навутом ворога коопути з Сарбрікен.

Перед становищами Бранденбургів, Ганноверців і війск з Галлі, які бють ся побіч, розбив ся наступ двох російських дивізій, ведених в численних філях, що напірали на нас. Ворог поніс при вім дуже тяжкі втрати.

Така сама доля зустріла поновлені ще в ночі зусилля ворога відзискати утрачений терен під Мокрицями.

На полудневім сході

(22/3). Положене не змінило ся.

(23/3). Не було особливих подій.

(24/3). В околиці Гевгелі прийшло по обох сторонах Вардари в остатних днях кілька разів до артилерійських боїв, які одначе були без більшого значіння. З воложої летничої ескадри, яка заатакувала Воловец на захід від озера Дойран, один з літаків зістрілений упав в озеро.

(25/3). В новім летничім атакі зістрілено в воздушнім бою ворожий самолет. Він упав між обома лініями і там знищено його гарматним огнем.

(26/3). Звіт з 26/3 про сей фронт не згадує нічого.

(27/3). Положене не змінило ся.

(28/3) Наслідком ворожих летничих атаків на наші становища коло озера Дойран вчора німецька воздушна ескадра налетіла на Солунь, обкинула бомбами по пристань, склади нафти і табор союзників на північ від міста.

На заході.

(22/3). По очищенню побоевища по наступі з 20. с. м. на північ і схід від Авокур, а також по здобуттю нових ворожих ровів поза лісним тереном, число нераних полонених в тім місці зросло на 58 і 2.914 жовнів.

Гарматні бої по обох сторонах Мози йшли далі з великою силою, слабнучи тільки хвилево.

Коло Оберсент Французи знов пробували направити поражене з 13. лютого. Наступаючого ворога відперто і він поніс криваві втрати.

На північ від Верден в воздушній боротьбі зістрілено три ворожі самолети. Два з них упали на північний схід від Самонє за нашим фронтом, а третій упав у поломінях за ворожою лінією. Тим самим поручник Бельке зістрілив тривайцятий з черги самолет а поручник Паршав четвертий.

(23/3). Наш успіх під лісом в Авокур доповнили ми занятєм французької позиції на хр.біт горбів на полудневий захід від Окур; ми полонили коло 450 Французів. Зрештою загальний образ положеня не змінив ся.

(24/3). В Шампанії, на дорозі Сом-Суен, в Аргонах і в області над Мозою аж до Мозелі значно зросла сила артилерійських боїв. На захід від Окур обсадили ми, визискуючи наш оновішній успіх, ще кілька ровів, при чім число полонених зросло до 32 офіцерів і 879 жовнів.

(25/3). Положене в порівнанню з вчерашнім днем в основі не змінило ся. В області

Мози вели ся особливо оживлені гарматні бої, серед яких стріли счинили пожежу в Верден.

(26/3). Вчора можна було ствердити добрий успіх висадженя міни, що його dokonано попередньої ночі на північний схід від Вермель. В лінійці лежить панцирний обект, який служив до обсервації. Знищено кілька англійських сховків.

На північний схід від Невіль підняв малий німецький відділ по успішнім висадженню міни вивідний наступ на неприятельську позицію і вернув згідно з пляном, забравши полонених.

Проба Французів урядження наступу при помочи газових бомб в околиці форту Де ля Помпель на полудневий схід від Ренс, скінчила ся нічим.

В Аргонах і в області Мози артилерійські бої дійшли в місцях до великої завзятости.

Нічні бої при помочи оружя, що служить до боротьби з близька, в лісі Келент на полудневий схід від форту Дуомон велесь для нас з успіхом.

Розсадженем великого кусня терену на північний схід від Цель в Вогезах неприятель заподіяв сам собі велику шкоду. Наше становище остало незмінене.

Під Сен Кантен попав у наші руки неушкоджений англійський біплан. Французський самолет впав по воздушній битві в лісі Келет і розбив ся.

(27/3). Нині рано Англійці висадженем мін ушкодили наші становища коло Сен Елюя (на полудне від Іперн) на просторі над 100. міл. Компанія, яка там стоїть, понесла втрати. В околиці на північний схід Вермель мали ми успіх в мінній боротьбі і взяли полонених. Дальше на полудне коло Лябуассель (на північний схід від Альбер) огнем унеможливили ми слабшим англійським відділам підійти до наших становищ. В остатних днях Англійці знов острілювали місто Ленс. В Аргонах і в області Мози огневі бої тільки хвилево ослабли.

(28/3) На полудне від Сен Елюа счинили ся оживлені бої з близька колу ліжок, висаджених Англійцями, і на лінійках що лучать ся з ними.

Про положене в області боїв по обох сторонах Мози нема нічого нового до оголошеня.

Зі світа.

Литовці в обороні своєї незалежности.
В Берні в Швайцарії відбув ся недавно з'їзд литовських діячів як з Литви так і з Америки, які оголошують в швайцарських газетах свої ухвали в справі незалежности Литви. В тих ухвалях Литовці, котрі колись в історії творили державну спілку з нами, а відтак заклали державну спілку з Поляками, протестують так ж проти того, що Поляки представляють Литву як польську провінцію в мнущості і видають себе за заступників Литви. Супроти сего литовські діячі заявляють, що спілка Литви з Польщею з упадком польської держави перестала існувати. Литовський народ мусить стати господарем на своїй землі і протестує проти польських претенсій до Литви. Далі литовські діячі протестують проти польських заходів заволодіти давним університетом у Вильні, столиці литовських земель, які тепер в часі війни заняли Німці.

Росія.

Наради думи тревають дальше і чути що раз голосніші зививи до заключеня окремого мира і то навіть зі сторони чорносотенних послів.

Так приміром великий ворог Українців, чорносотенний посол Савенко, в часі поладжування бюджету міністерства внутрішних справ означив настрої в російських міністерствах як зовсім неприхильний війні. Правительство вважає вже війну безповоротно страченою, чим верховодячі особи тільки мало журять ся. Між російськими міністрами нема нікого, котрий вірив би в побідний кінець війни. Загально говорять, що ліпше дати се-

бе побідити Німеччині, ніж внутрішнім во-рогам. Готовість правительства до заключення окремого мира приймає різні форми. В маю 1915 опрацювали Маклаков і Щегловитов мирові пропозиції. В міродатних кругах кружили письма з покликом до заключення мира. Нині охота до заключення мира у правих кругів рішучо скріпилася. Барон Тавбе пустив оноді в світ широке письмо з жаданем безпримовного заключення мира з Німеччиною.

Невдоволене серед робітничих кругів в Росії що раз більше зростає. Майже в усіх російських фабриках муніції покинули робітники працю. В Петрограді почався в усіх фабриках оружа страйк. Фабрики є зачинені. Також робітники в Москві, Тулі і Саратові прилучилися до сего страйку. Муніційне питання є тим самим для Росії загрожене. Праця в путилівських фабриках в Петрограді, які вирабляють оружа і муніцію, зовсім спинилася. Після сего, що діється, будуть фабрики через кілька місяців зачинені і се готово вплинути на присилуване московського державного і військового проводу до скорого закінчення війни.

Румунія.

Часті наради в румунській президії ради міністрів нагадують ті дні в Софії, які безпосередньо випереджували приступлене Болгарії до війни. Посли почвирного порозуміння в Букарешті крутяться дуже часто в міністерстві заграничних справ і відбувають живі наради. Велику несподіванку і невдоволене спричинила в краю остатна нота почвирного порозуміння, в якій жадається розоруження румунської армії. Всі партії годяться в тім, що правительство мусить рішучо відкинути се жадане. Обновлене управи армії є вже вповні переведена. Русофіли стратили зовсім свій вплив на армію і коли Румунія рішить ся на весні присупити до війни, то безперечно піде за приміром Болгарії і прилучить ся до Австро-Угорщини і Німеччини. На разі Румунія є даліше нейтральною подібно як Греція.

Болгарія.

Москалям дуже не на руку, що Болгарія станула по нашій стороні і тому рішило московське правительство підступним убійством спрятати зі світа болгарського президента дра Василя Радославова, котрий найбільше причинив ся до того, що Болгарія мимо всіх московських зусиль, обіцянок і погроз, пішла проти Росії. Дня 18. марта с. р. зроблено напад на президента міністрів Радославова, коли він переїздив у своїм повозі через улицю Софії. Почтовий урядник Іванов, який стояв на услугах Росії, вдав до него два револьверові стріли, з яких один поцілів накрите воза, другий зранив погонича. Ладив ся віддати ще третій стріл, але перешкодили йому в тім студенти, які напасника обезоружили і віддали в руки поліції. Росія хотіла тепер зробити в Софії те саме, що дня 28 червня 1914 зробила в Сараєві з австрійським наслідником престола архикнязем Францом Фердинандом, але сим разом замах не вдав ся. Росія при помочи підкупних людей (як се робили і наші московські провідники) даліше свою роботою в Болгарії, на що вказує великий процес проти російських шпівнів, що як раз тепер відбувається в Софії. Нападами і шпівнством хоче Росія досягнути се, що не може досягнути оружем.

Італія.

В газетах що раз більше пишуть, що треба числити ся в тім, що на основі ухвали наради почвирного порозуміння в Парижі Італія також формально виповість Німеччині війну. Італійська міністерська рада 23 марта с. р. займала ся головно сею справою, яка буде також головною справою політичної наради в Парижі, на котру вибираються італійський президент міністрів Саландра і італійський міністер заграничних справ Сонніно. Вони, оба в Парижі тільки нерадо уступають в сій справі перед натиском почвирного порозуміння і тільки під умовою, що Італії буде запевнене відшкодоване. Виповіджене війни Італією Німеччині (доси між тими державами нема воєнного стану) домагаються головно Фран-

цузи, бо в сей спосіб сподіються одержати поміч Італії на свій фронт проти Німців. Але велике питання, чи Італійці можуть дати більшу поміч Французам, бо тоді їх фронт був би дуже загрожений австрійськими військами, котрі мають перед собою ослаблені італійські становища, моглиби перейти до офензиви. Виповіджене війни Німеччині не буде мати більшого впливу на воєнні події, бо і так Італія є в дійсности на воєнній стопі з Німеччиною.

Португалія.

В Португалії послідніми днями вибухли дуже поважні заворушення. Сторонники повернення королівської форми правління (роялісти) і робітничкі союзи остро поборюють правительство яко війскову власть. По робітничьких зборах в Лісабоні (столиця Португалії) прийшло до уличних борб між робітниками а війском. Війско не хотіло ужити оружа і тому власти віззали інші відділи. Для поборення розрухів оголошено всюди воєнний стан.

Китай.

В далекій великій (400 мільонів людности) азійській державі в Китаю (Хінах) вибухло повстанє проти теперішнього правительства, яке приготував Япон, що хотів би загарбати даліше китайські землі. Доносять з Пекіну (столиця Китаю) що повстанє розширило ся. В рядах повстанців є тридцять тисячів правильного війська. Повстанці заняли провінції Іннан і Квйчав. Вождом їх є Чаяйю, офіцер образований в Японії бувший війсковий губернатор в Іннан. Китайське правительство робить приготування, щоби в 6 місяцях виставити в поле сто тисячів людей. Повстанє є вимірене проти теперішнього президента китайської републики Юаншікая, котрий себе хотів проголосити китайським цесарем.

Геройська оборона Устечка.

З пресової кватири доносять :

Покинене примістка в Устечку над Дністром переведено серед обставин, які дають гарне свідоцтво правдивому героїству австро-угорських війск. Вже підчас послідних боїв вживали Москалі всіх зусиль, щоби тільки здобути сей шанець. Мимо сего безнастанними наступами ані підчас новорічної офензиви, ані пізнійше підтриманими зусиллями не вдали досягнути якого небути успіху. Таким робом шанець сей завдяки тому, що за його ведено завзяті бої, в своїй дійсній вартости як відтинку фронту здобув собі леву незаслужено велике значінє. Сей шанець лежав як відокремлений на лівім березі ріки, через боевий фронт кинений клин в московську лінію; по сій причині вважали його Москалі наче терне вбите в тіло.

Москалі старались всіми силами його здобути. Свій онодішний напір підприняли з великим накладом артилерії і людей. Розвинувши наступи при помочи мін змогли вони здобуваючи середину шанця зробити в нему вилім на 300 метрів. Мимо сего залюга під проводом полковника Плянк боронилась дійсно по геройськи. В її склад входили цісарські драгони (ч. 11), один відділ машинних крісів мекленбурських драгонів (ч. 6) та саперни.

Всімкратна перевага підняла наступ на малу громадку, яка цілковито відтята, боронилась розпучливо. В шалючім огні тяжкої і полевої артилерії удержалась вона від 10 рано до 5 вечером, непохитно сім годин. Немилосерно робили ворожі гармати і міни щораз нові вирви серед перешкод. Одна лійка творилась побіч другої, одна перед другою падала перешкода. Вечером всі становиска були знищені. Тоді полковник Плянк розказав відворот. Коли з правого берега Дністра ц. і к. артилерія перепиняла Москалів в здобуття шанця, дійшли ранені та менші відділи в смертоноснім огні до ріки і почали переправляти ся. Однак ворожа артилерія доосе-

редним огнем так атакувала, що не було й бесіди, щоби перевести решту. Переправу спинено, а полковник Плянк видав розказ: Мусимо перебитись! Він рішив продертись через Устечко, яке якраз Москалі заняли, щоби дійти до височини, де розтаборились ц. і к. війська на північ від Дністра коло Заліщик. Непохитно станув він на чолі своїх жовнірів і коло пів до 4 рано пішов вперед. В п'ятім вдобось йому продертись через московські ряди і о год. 6-10 (20 марта) рано дійшов до наших передних сторожий.

Обовязком кожного свідомого Українця і кожної свідомої Українки є передплачувати і ширити Свободу, котра до кінця сего року коштує всего 4 К 50 сот.

Д-р Андрій Чайковський.

Зі збірки „Вісім місяців під медвежою лабою“.

IV. Колиби воно й не чудо, то всеж дивно.

Дивлячись на таку силу ворожого війська можна було втратити надію на добрий успіх для нас у тій війні. Люди попали в зневіру, а між тими і я. Однак в короткім часі я з тої зневіри вилічив ся через таку незначну подію. Треба пам'ятати, що живучи в такім напруженю, чоловік шукає у всім якоїсь ясної зірки, якогось виходу, і мимоволі вірить, коли нема чого певнішого, в ріжні признаки, в ворожбу і старається витолкувати їх на свою користь. Дня 8. жовтня моя донька назбирала ріжних старих паперів на підпал до кухні. Найбільше було старих газет, між тим німецьких.

Другого дня вигортає попіл. Усе згоріло до тла. В попелі находить лише кусочок паперового недогарка. То якесь оголошене. Обгоріло докруги а в середині нерушене. На тім недогарку портрет нашого цесаря. Сей папірчик сховав я на памятку. На нім написав я дату 9. жовтня 1914. Опісля довідую ся, що того дня взяли Німці Антверпію. Беру се за дорбий знак. Моя зневіра зникає.

З гори від Старого Самбора зачинають вертати недобитки тих полків, які тамтуди йшли. Їх числа я тямлю добре. Тамтуди йшли великими масами, тепер вертають по кількох. Вернули і мої кубанці, та з цілої сотні вернуло лише трох. Один знакомий козацький унтер оповідає мені, що лише чудом спас ся, бо австрійський гранат засипав його землею враз з конем. „Ми атступаєм — австрійці нас крепко бють“.

Погода взялась чудова, осінна. Звозять тяжко ранених і заповняють ними всі школи. Лекче ранені йдуть цілими ватагами пішки. Всі вони по найбільшій часті ранені в руку. Говорять, що вони постріляли себе самі. Перед таким окаліченем треба, кажуть, завиннути собі руку шматою, то лікар не пізнає від чого рана.

Бої що раз приближують ся. Чути сильну канонаду, начеб бочки віз по деревлянім мості. Приходять недобитки з під Перемишля. Оповідають всі якісь страхіття. Штурм не вдав ся. Під Медикою висадили мінами 80 тисяч Москалів у воздух. Офіцери заповідають Австрійцям страшенну відплату за таку різню.

Далі приходять вісти, що Перемишль отворений. Австрійці заняли Доброміль; Хирів, Стар-сіль, Старий Самбір на лінії боєвій. З Турки їх вигнали. Люди зачинають дистанувати добрий гумор. Між кацапами замішане, але вони вміють потішити себе инчим способом.

V. Московфіли.

Коли вже про них заговорив, то їм належить ся окрема стаття. Загально відомо, що русофіли (московфіли) були не лише межі Русинами.

Є се дуже цікава поява, якої перед війною ніхто не сподівався, бо увага всіх звернена була виключно на східну Галичину. Тут вийшов приказ інтернувати всіх русофілів. До того часу між Українцями а русофілами був такий яркий розлам, така пропасть, що і сліпий догадався би ся тої межі.

Як появил ся той розпорядок що до кацапів, то розпочали ся арештованя на великі розміри. Звожено їх з цілої околиці,

З самбірських поарештовано багато кацапів, але не всіх. Про деяких забули, деяких опісля випустили до домового арешту. Відтак деяких знова арештували, а між ними радника судового Константина Павликова і Хиляка, адвоката д-ра Кмицикевича і професора о. Ільницького та о. Гмитрика. Тепер стали їх вивозити.

Кацапи знали ся за се віддячити. Як прийшла до Самбора головна армія, вони в параді вийшли повитати „асвабдителей“. Зараз на другий чи третій день було в тутешній церкві благодарственне богослуження за побіду „рускаво ружья“. На тім богослуженню парадували місцеві кацапи у фраках.

Я доперва другого дня по наїзді відважив ся піти до міста. Усі кацапи, а між ними багато урядників парадують по ринку з трибарвними московськими перепасками. Ого! ликуй Ісаїе! Ходять собі, та весело гугорять. Один урядник навіть вміє покумав ся з Москалями. Ось йде з якимсь офіцером і цвенкає по московськи. Кацапи такі раді, гратулюють собі, стикають руки наче на новий рік.

Зараз по наїзді зійшли ся кацапи до русского казина, котре вміє перехрестили на „собрание“, запросили сюди і офіцерів і сотворили савет, щоби ввєднати у московських властей арештованє всіх „мазепінцов“ за те, що Австрія посміла арештувати „русских людей“. Свое рішенє предложили городському начальникови капітанови Замчанову. Він питав їх за причину арешту. То за те, що вони ширили українську свідомість, організували просвіту, українські товариства стрілецькі і т. і. Замчанов відповів, що його то нічого не обходить, що вони робили під Австрією, і арештувати не буде.

Ми Українці довідавши ся о тім, трохи заспокоїли ся. А довідали ся ми про що иншого, що нас дуже напаяло. В Самборі не було ні одного прокуратора, тому превидентови суду прислужувало в такім случаю право заіменувати прокуратором одного з членів трибуналу. Після закону то мав бути чоловік заслугуючий на повне довіре. Вибір упав на радника москвофіла Павликова, того самого, що власне поповнив злочин головної зради супроти Австрії, витав урядово на чолі кацапського нарибку московських генералів і участвував в богослуженю за побіду Москалів над Австрією. Люди не могли з дива вийти. Ми Українці тремтіли, що нас жде, а президент самбірського окружного суду Голковський пояснював свою постанову тим, що

Павликов вміє по московськи і зможе легче порозуміти ся з московськими властями. А ми Українці справді мали чого боятися, бо на найзвичайніший донос на нас міг прокуратор поставити внесене на слідство, ну а у воєнний час кожде слідство получене з слідчим арештом.

Воно і не знає до чого би прийшло, як би не те, що невдовзі ціла машина судова перестала працювати. Якось з початком падолиста 1914 р. околo півночі впали якісь донці до нестержного судового будинку, зрабували всі шафи і бюрка, порозбивали шуфляди, понищили всі акти і над раном вивнесли ся. Розумієть ся, що як суд знайшов такого опікуна, як всемогучий Павликов, то президентови і на думку не прийшло берегти суду і випросити собі для суду варту. Отож суд пропав, прокуратор Павликов не мав де урядувати, а ми Українці могли собі далі оставати на свободі.

Та гірка нам була та свобода.

За те, що московські власти відмовили ся від нашого арештованя, старали ся кацапи потішити ся на нишім поли, се є, при жолобі. Де лише показала ся нажива, там вони лізли мов мухи до меду. Завязали філію благотворительного комітету і крали, що влізло ся. Москалі стали запомагати бідних, вони се вихопили магістратови з рук і взяли самі за діло. Ся запомогова комісія урядувала в ратуші. Кому вдало ся пропхатись через товпу до того кацапського свята святих і хто не дуже набрав нагайкою від вважаючого на порядок козака, ставав перед комісією наче до асентерунку, при якій председателем були почерзі або Павликов, або д-р Кмицикевич, о. Ільницький, Филипчак. Він то оглянув просячого від стіп до голови і рішив невідклично: дати або ні. А ті підмоги були віддані самому магістратови до розпорядимости. Крім того кацапи позаключували купецькі спілки з Жидами, котрі давали гроші на інтерес, а кацапи охороняли їх своєю протекцією і впливами. На невідгидних ім конкурентів робило ся доноси і запроторювало ся їх в тюрму, а відтак вивезено на Сибір. Кацапи заступали ся за тих, котрих поарештовали, що до мене, то хоч я говорю і пишу по московськи ліпше від адвоката д-ра Кмицикевича, я не відважив ся зробити ні одного поданя. За те Кмицикевич брав по 25 рублів від написаня одного поданя о концесію або що инче.

Перед Різдом стало ся таке, що санітарі мали більшу скількість балів муки (по 80 клгр.) на продаж, та щоби християнське населенє з того могло користати, спродали усю ту муку москвофільському професорови самбірської гімназії о. Ільницькому на дальшу відпродаж по 5 рублів. Було того щось 200 балів. О. Ільницький збув ся зараз того християнського клопоту і відпродав того самого дня всю муку Жидам по 12 рублів, а ті продавали людям по 18 руб.

Крім того брали кацапи великі грошеві запомоги. На ту ціль давали Москалі гроші з кар, розумієть ся, рєшту з того, чого самі не вкрали. Бідним людям по довгих коровадах давали по 1 або 2 рублі, кацапам давали по 50 і більше. Кацапи діставали окрім того ріжні подарунки, приміром живі корови. При тім робили і інші інтереси. Приміром один кацапський священник назбирав в горах австрійських кривів 400 штук, привіз на возах і спродав Москалям за два тисячі рублів.

Ще одну цікаву появу треба піднести, що московське військо, так офіцери, як і салдати відносились до кацапів ворожо. Офіцери їх викпинали, говорячи, що шануючий себе офіцер в таке товариство не піде. Така була думка в армії, ще поки „Военное Слово“ не виступило різко проти кацапів, лаючи їх шпетним словом, а відтак назвавши їх дезиртирами власного народу (Военное Слово з 1. цвітня 1915). Офіцери не хотіли в кацапських домах бувати, а дуже малі виїмки ходили до собрания. Один генерал усміхаючись сказав раз таке: ото буде мати Ав-

стрія що вішати. А коли співбєсідник Поляк сказав, що вони не вижидуючи Австрії, втекли би, то генерал махнув рукою і каже: то ми їх перевішаємо. Салдати-ж знову приписували кацапам вину війни і свого „стражданія“. В тих кацапських селах, де їх кацапи стрічали хлібом-сіллю, признаючись до „русскости“, діставали місто подяки нагаями: ви сволоч, то через вас нам біда. Кацапів-понів порабували козаки до тла, подаючи ту саму причину своєї ненависти. То само дісталось кацапським селам, де їх грабували без пощади. Так само градоначальник Фатіянов виганьбив при одній нагоді Павликова, називаючи його „сволочею“ і то в присутности бурмістра. Він їздив до Львова жалувати ся, але вернув з нічим, бо Фатіянов остав на своїм місці поки не заведено цивільної управи.

Ми Українці були вже солено в оці кацапам. Писали на нас ріжні доноси. Але військові власти кидали все до коша. Нас кацапи посуджували о те, що буцім то ми доносили старості, хто кацап і кого треба вивезти. Відтак появили ся в *Прикарпатской Русі* (хлопці газетчики вокликували деколи: Прикацапская Русь), дописи проти нас. Дісталось д-рови Стахурі і виявило ся всі організації січових стрільців. Кацапи злились, що ми сміємо так „нахабно“ ходити по улицях. Прийшло до того, що аж львівська воєнна цензура заказала ім пускати такі дразнючі дописи.

Офіцери говорили таке: ми їх тепер в вєєнний час терпимо, бо їх ще нам треба, а опісля зробимо з ними лад, і тут настане инший порядок. Воно так і стане ся неперемінно і вже тепер показують ся знаки, що буде ім лихо. Хто-ж числить ся зі зрадником свого народу і своєї держави? Хто міг зрадити за рублі, той зрадить опісля за корони, або марки.

З тими кацапами, які втекли з Самбора до Львова, поводили ся Москалі дуже лихо. Давали ім зле їсти і приміщували їх як бздомних погорільців. У Росії ж, як говорив у Львові наочний свідок, то їх вся публіка без розбору бойкотувала. А що буде далі, як Росія програє війну? Вони забрали такі мільони на москвофільську агітацію в Галичині, тільки обіщували, такі давали запоруки, а те все показалось банькою з мила. здаєть то ся, що нашій війні кацапи вийдуть гірше як Бельгійці. Сюди не мають чого вертати,

АДВОКАТСЬКА КАНЦЕЛЯРІЯ

Д-РА СТЕПАНА БАРАНА

У ЛЬВОВІ, РИНОК Ч. 10. (дім „Просвіти“) І. поверх, зхід з галереї.

Принймає справи цивільно-процесові, кримінальні і неспірні.

НОВИНКИ.

Наше свято Благовіщення припадає в п'ятницю 7. цвітня 1916.

Недуга посла д-ра Олесницького. До Львова наспіла сумна вістка, що наш заслужений діяч і провідник посол д-р Евген Олесницький занедужав нагло в п'ятницю 21 марта 1916 і тепер тяжко хорий знаходиться в санаторії (лічниці) у Відні. Про його недугу одержуємо слідуєчі подробиці: Д-р Евген Олесницький з надмірного перепрацьованя чувся в послідних часах дуже ослабленим і жалувався на неустанный біль голови.

В п'ятницю 24. марта сего року був д-р Е. Олесницький на кількох нарадах, а коли вечером їхав трамваем в товаристві директора Литвиновича, дістав нечаяно атак і недужого мусіли перевезти автомобілем до його мешканця. У недужого явився д-р Кость Левицький і лікар, який успокоїв родину і приятелів, кажучи, що після всякої правдоподібности хорий поборе недугу і буде міг вернути до своїх занять. Лікарі припоручили д-рови Олесницькому безглядний спокій і поручили перести його на лічене до санаторії. Недужий не стратив притомности, говорить з найблизшим окруженем, читає часописи, але мусить заховати цілковитий спокій і лежати якийсь час в ліжку. Маємо надію, що д-р Евген Олесницький поборе недугу і верне до здоровля, чого йому бажає ціла українська суспільність, що все високо цінила заслуги сего нашого визначного діяча і провідника.

Грошеві датки на закупно великодушних дарунків для українських січових стрільців і українських жовнів належить присилати під адресою товариства „Дністер“ у Львові ул. Руська 20 на число вкладкової книжочки 9880.

Недуга намісника. Як доносять з урядового жерела-намісник ген. піхоти Колярд занедужав в неділю 26. марта с. р. З порученя лікарів, які наказали йому безумовний спокій, мусить намісник через кілька днів остатись в ліжку. Тому й не буде могли намісник взяти участі в торжестві відкриття „зелізного лицаря міста Львова“ в дни 2 цвітня с. р., на яке намісник мав приїхати.

Смерть єпископа Ортинського. До Львова наспіла телеграфічна вістка, що греко-католицький український єпископ для Сполучених Держав північної Америки о. Сотер Ортинський, давніше василіянський монах в Галичині, помер в Філадельфії дня 24 марта с. р. на запалене легких.

Конфіската майна москвофільських зрадників. „Gazeta lwowska“ оповіщує:

I. Дмитро А. Марков, роджений 12. жовтня 1868 в Грушеві коло Дрогобича і там приналежний, бувший кандидат адвокатури і посол до державної ради, рел. гр. кат., вдовець, бувший доктор прав, замешкалий постійно у Львові, а в посліднім часі у Відні;

II. Володимир Курилович, родж. 12. серпня 1867 в Бучачі, приналежний до Львова і тут замешкалий, бувший ц. к. радник вишого краєвого суду у Львові, посол до державної ради, жонатий, гр. кат. обряду;

III. Кирило Черлунчакевич, бувший доктор прав і адвокат, родж. 30. марта 1869 в Вязівниці коло Ярослава, жонатий, замешкалий в Перемишлі обр. гр. кат.;

IV. Іван Говора Сас Дрогомирецький, бувший доктор прав і адвокат, родж. 4. мая 1871 в Цуцилові коло Надвірної, замешкалий в Золочеві, жонатий, гр. кат. обр.;

V. Тома Дяків, родж. 19. падолиста 1865 в Вербіжі, пов. Львів, гооподар, жонатий, гр. кат. обряду, вкінці

VI. Гаврило Мулькевич, родж. в Камінці Струмиловій в р. 1870 і там приналежний, єлюсарський і ковальський майстер, жонатий, гр. кат. обряду

зістали засуджені правосильним вироком ц. к. дивізійного суду краєвої оборони у Відні з д. 21. серпня 1915. Д. с. т. 16414706. за злочин головної зради з § 58 а) б) с) з. к. і співзвину в злочині проти военной сили держави з § 327 з. к. війс. поповнений по дни 26 липня 1914 після зарядженої загальної мо-

білізації на кару смерти через повішене, замінену відтак на кару досмертної в'язниці.

Супроти сего згідно з внеском ц. к. державної прокуратури у Львові і на основі § 6 ціс. розп. з 9. червня 1915 заряджується в цілі забезпеченя домагань держави о відшкодоване заняте і забезпечене положеного в Австрії движимого й недвижимого майна повисших шістьох. Ц. к. краєвий карний суд, у Львові дня 7 марта 1916.

Польські адвокати в обороні „польської“ землі. Виділ Союзу польських адвокатів у Львові пригадує ухвалу, прийняту в р. 1914 на повнім засіданю І. загального зїзду польських адвокатів. Ухвала ся звучить: „В кождім випадку повинен адвокат Поляк доложити всяких старань і впливів, щоби відвести свого клієнта від акції, яка стремить до перенесеня власности, недвижимої і господарських дібр більшої вартости, що находиться на польській землі, в чужі руки. З'їзд ухвалює, що у всіх 3 дільницях нашої вітчизни співділане в який небудь спосіб в продажи польської землі в чужі руки, приносить нечесть гідности польського адвоката“. Ся ухвала була звернена не до самих членів Союзу польських адвокатів ані навіть до ширшого збору учасників з'їзду, але до цілого загалу адвокатів Поляків. В відповіді на сю ухвалу польських адвокатів наші селяни повинні зробити одно — у всіх справах звертати ся виключно до своїх українських адвокатів.

Цукрові карти. З днем 19. с. м. війшов в жите ровпорядок намісництва Галичини з 11. с. м. в справі цукрових карт. Карты будуть видавані на 4 тижні; на їх основі можна буде купити протягом 4 тижнів 750 грамів (півтора фунта) цукру на особу. Видавати цукрові карти будуть ті самі комісії, що видають хлібові карти. Рівночасно оголошено розпорядок, що не вільно продавати поодиноким купуючим одного дня більше цукру, як одну четверту часть кількограма на раз. Кождий продавець цукру є संबязаний се о повищене умістити в своїм льокалі продажі на виднім місці. За переступлене сего зарядженя потягну як продаючих так і купуючих до строгої відповідальности.

Оголошення.

БОЛІ в ЛИЦІ повстають дуже часто ізза простуди. Їх належить одже усунути в подібний спосіб, як ревматичні болі сугавів або тіло. Однак усунене болів в лиці є о стільки труднішим, що так переведене масажів лица, як і теплх окладів лица є о много тяжшим. Тим то радо повитають всі ті, що терплять болі в лиці Феллера флюїд з ростинної есенції з м. „Ельза-флюїд“. Наслідком свого діланя що підносить обіг крови, досить натерти ним лице, щоби позбутися болів в нім. Рівнож його відсвіжуючий, милий запах і його ділане, успокоююче нерви, роблять уживане „Ельза-флюїду“ проти болів лица дуже приемним. Многі лікарі і більш чим 100.000 листів з подяками стверджують успішне, біль лагодяче ділане сего улюбленого домового середника 12 фляшок оплатно коштує лише 6 К. Замовляти у аптикара **E. V. Feller, Stubica, Eisaplatz N. 308. (Kroatien)**. Також можна рівночасно замовити Феллера лагідно розвільнюючі, рабарбарові пігулки з м. „Ельза-пігулки“, що є добрим, апетит заостроюючим, жолудковим середником 6 пуделок оплатно коштує 4 К 40 с. Можемо сі знамениті домові середники з власного досвіду як найгорячіше поручити, а так само ментоловий олівець проти мігрени.

Директор „Народної Лічниці“ у Львові

Д-р ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

приймає хорих,

ул. Підвале ч. 7.

Дім „Дністра“.

Стация електричного трамваю коло хати.

КРАЄВИЙ СОЮЗ ГОСПОДАРСЬКО-ТОРГОВЕЛЬНИХ СПІЛОК

у Львові, ул. Зіморовича ч. 20

поручає

∴ під весняні засіви ∴

суперфосфат мінеральний від 15 до 20 проц., кістяний від 16 до проц. і розтворену мучку кістяну, в котрій находиться побіч фосфорового квасу і азот. Цінники і услія продажи висилаєть ся на жадане.

Матеріяли до календаря

„ПРОСВІТИ“ на р. 1917.

З огляду на те, що календар „Просвіти“ на рік 1917 має появити ся значно скорше, ніж се було можливо зробити в сім році, проте Товариство „Просвіта“ просить Вп. наших письменників надсилати:

1. Оповіданя, новелі, нариси і т. п. найбільше на пів аркуша друку, зглядно на 450 віршів у два стопці (8 сторін друку) теперішнього формату календаря.
2. Короткі статі на актуальні теми, ілюстровані змозі фотографічними знімками або вільноручними рисунками.
3. Фотографії відзначених військовою властю Укр. Січ Стрільців, а крім сего також жовнів які поза У. С. С. служать в армії, осіб, котрі, перед війною визначили ся громадянською діяльністю, з додатком найважнійших дат з житя і діяльности.
4. Війскову термінологію (зброя, походи, поділ війск, поодинокі частини оружя і т. п.)
5. Фотографічні знімки всего на тепер є актуальне.
6. Самостійні, власноручні рисунки пригожі для календаря.

Приняті твори будуть ремунеровані після прийатої товариством норми.

Присилати належить найдалше до кінця цвітня 1916 на адррсу:

Товариство „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10.

НАСІНЄ КОНЮШИНИ ТРАВ І ЯРИИ

з опустом 20%, на збірні замовленя спілок, кружків, і філій „Сільського Господаря“ доставляє „Краєвий Союз Господарсько-Торговельних Спілок“ у Львові, ул. Зіморовича ч. 20. Замовленя виконує ся за задатком, решту побираєть ся посліплатою. Конюшину найліпше замовляти 50 і 100 кількограмових мішках 2

СИР ДОМАШНИЙ

для достави до наших бараконих таборів, закупимо у всякій скількости. Зголошеня просимо слати до

Склад Краєвого Союзу Господарсько-молочарського у Львові, Ринок ч. 10 (Дім „Просвіти“).

КРАЄВИЙ СОЮЗ ГОСПОДАРСЬКО-ТОРГОВЕЛЬНИХ СПІЛОК

Львів, ул. Зіморовича ч. 20,

як торговельний Синдикат і одинокий орган торговельний товариства господарськ. „Сільський Господар“ у Львові, пригадує і повідомляє своїх П. Т. Відборців, членів своїх і „Сільського Господаря“, свої спілки і філії та кружки „Сільського Господаря“ і усіх П. Т. Рільників, що як доси, так і тепер доставляє зі своєї централі у Львові і зі складів в Перемишлі, Стрию і Коломиї усе в рільнім господарстві потрібне.

Під пору поручає машини рільничі, желізні виробы, штучні погної, насіне, макуха. Замовлене полагоджує в міру запасів і товарого руху за готівку з гори, або за посліплатою.

Всіх наук лікарських

Др. ЛУКА САФІЯН

у Львові, ул. Каспра Бочковського ч. 2.

(бічна горішної Городацької)

приймає хорих від 2—4 год. по пол.

Феллера скріплюючі жолудок, лагідні, розвільнюючі рабарбарові пігулки з м.

ЕЛЬЗА-ПІГУЛКИ

Усувають запір.

6 пуделок оплатно 4 К. 40 с. Аптікар Е. V. Feller, Stubica, Elsaplatz Nr. 398 (Kroatien).
Більш як 100 000 листів з подяками.

Лен і коноплі.

Насіне льну і конопель доставляє на весняний сезон

Слеса Краєвого Союзу Господар.-молод'яцького у Львові, Ринок ч. 10 (Дім „Просвіти“).

Не треба встигати ся, щоби не стати ся калікою на все, але як має ся пропуклину („брух“) на животі або на пахвині з правої, а часом з лівої сторони, а може опала аж в діл, то треба прислати міру ниткою довкола тіла через бедра і замовити бандаж пружиново-гумовий за 6 або 8 корон або англійський за 12 до 16 кор., а чоловік виратується буде міг тяжко працювати. Муштини дістають пропуклину з праці, жінки з праці або при породі, діти з крику або від скоків. Замовляючи бандаж, треба описати як велика пропуклина, від якого часу, подати вік і занятя хорого. Висилається за посліплатою в скринючці, а не подається, що є в середині.

М. З. Полячек, Самбір, ч. 17.

КАЇНІТ

у посилках ціловагонових по К 220. за 100 сот. мт. без

мішків зі стації Калуш доставляє **КРАЄВИЙ СОЮЗ ГОСПОДАРСЬКО-ТОРГОВЕЛЬНИХ СПІЛОК**

у Львові, ул. Зіморовича ч. 20.

ВІСТНИК СОЮЗА ВІЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

WIEN VIII., JOSEFÄDTERSTRASSE 79.

Виходить що тижня в неділю, в розмірі 8 до 16 стор. великого формату. Рік видання III. Річна передплата виносить 10 К. (4 рублі), піврічна 5 К. (2 рублі), квартална 3 К. (1.20 рубл.), ціна продиноків чисел 15 сот. (8 коп.), подвійних чисел 30 сот. (15 коп.)

Краєвий уголь

в посилках ціловагонових доставляє Краєвий Союз Господарсько-торговельних Спілок у Львові, вул. Зіморовича ч. 20.

по ціні К 180 :: Артур :: Бори :: Яворинно :: а К 190 :: Кристина :: за 10.000 кг льонокопальня, за готівку з гори.

Близші услія на жадане.

ВЖЕ ВИЙШОВ

Календар „Просвіти“

на рік 1916.

Одинокий український Календар на рік 1916.

Обнімає: 18 аркушів друку великого формату.

Містить: багато оповідань в теперішній великої доби: в життя українських героїв жовнів і стрільців на полі бою і по шпиталях; в життя українського населення на провінції і у Львові під панованем відвічного ворога України; в життя переселенців у Відні, Празі, Іміді, Вольфсберзі; українські делегати в чужих краях; історичні сююмини в краях, добутих союзними військами, і багато иншого цікавого матеріалу сучасної доби. Поезії найзнатніших наших поетів, численні ілюстрації майже на кожній стороні; оригінальна окладника — стрілець в прапором.

Ціна: 2 корони, а для членів Товариства, що зложили членську вкладку (4 кор.) за рік 1916, ціна зняжена на 1 кор. 50 сот. На поштово пересилку треба долучити 10 сот. або 45 сот. на пересилку рекомендовану.

На кредит, за посліплатою ані в коміс Календарів не висилається.

Замовлення слати на адресу: Канцелярія Товариства „Просвіта“ Львів, Ринок ч. 10. Також можна Календар набути в Книгарни Наук. Тов. ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10.

Перед весняними роботами.

Насіне всякого рода городовин і цвітів, конюшини, трав, пашних бураків, вики і т. п.

Штучні погної; томасину, сіль потасову і суперфосфати доставляє для спілок, крамниць, філій та кружків „Сільського Господаря“ і поодиноких господарів

Склеп Краєвого Союзу господарсько-молочарського у Львові, Ринок ч. 10 (Дім „Просвіти“).

Просимо о вчасні замовлення.

Для філій і кружків „Сільського Господаря“ поручаємо збірні замовлення.

ВЖЕ ПОЯВИВ СЯ

СТІННИЙ КАЛЕНДАР

„СВОБОДИ“

НА РІК 1916

дістати можна в нигарнях і трафінах по ціні 30 сот. за примірник.

Адміністрація „Свободи“ Львів, Ринок ч. 10. висилає за попередним надісланням готівки 10 штук за 2 корон, 20 штук за 4 кор., 30 штук за 6 корон.

Просимо спішити ся, бо за-

пас не великий.

АСЕКУРУЙТЕ СВОЄ МАИНО ВІД ОГНЮ В

„ДНІСТР“

Кожний Українець повинен асекурати ся від огню, щоби на случай пожежі не повести страт, бо достаток одиниці то добробит цілого народа.

Кожний Українець повинен асекурати ся тільки в товаристві взаїмних обезпечень

„Дністер“

Нема жадного иншого українського товариства асекураційного, тільки один

„Дністер“

„Дністер“ рахує найдешевші оплати за обезпеченя селянських будинків.

„Дністер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Дністер“ оцінює та видачує шкоди по огні скоро і ретельно, а на членів оцінкової комісії запрошує все двох господарів.

„Дністер“ дає підмоги українським школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Людя асекуровані в „Дністрі“ можуть дістати позичку у всіх великих банках і в товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ вносять в кінцем 1913 року 4,473,970 кор. в.

В „Дністрі“ можна обезпечити від крадени в вломом давжності всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векслі за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“:

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“ у Львові,

у власнім домі ул. Руська ч. 20. Тел. 788.

Бульбу на їду

в вагон. посліпка купує „КРАЄВИЙ СОЮЗ ГОСПОДАРСЬКО-ТОРГОВЕЛЬНИХ СПІЛОК“ у Львові, ул. Зіморовича ч. 20.

Українське Педагогічне Товариство

Львів, ул. Мохнацького ч. 12.

повідомляє, що так само як перед війною так і тепер, продає і висилає поштою або желізницею, свої видавництва (книжки).

З найновіших видань під сю пору — поручає багато ілюстровану, красну книжку (8 ка 224 стор. друку) „Коротка географія України“ — Ціна брошурованого примірника 3 кор. — оправленого 3 К 50 сот. — рекомендована оплата почти 50 сот.

Ріжні формати і роди українських молитвенників для молодіжи в ціні по: 50, 60, 70 і 90 сот. і по 1 кор. 20 сот.

На жаданв висилає свій ілюстрований цілник видавництва.

Книжки висилає за попередним надісланням грошей і оплати поштової 80 сот. за 5 кілгр. ваги.

Краєвий Союз господарсько торговельних Спілок, Львів, Зіморовича ч. 20.

ДО П. Т. ДОВЖНИКІВ.

Просимо отсим усіх наших П. Т. Відборців, які залягають у нас з довгами, щоби по мисли наших давнійших обіжників як найскорше їх сплачували, бо через проволоку в заплаті ростуть відсотки, яких від залягаючих квот мусимо від наших П. Т. Відборців домагати ся.

Львів, 19. лютого 1916.

ДИРЕКЦІЯ.

НОВІ КНИЖОЧКИ.

Коштом та заходом Загальної Української Культурної Ради, яка заспокоює духові потреби українських збігців в часі війни, а особливо на еміграції, появились ось такі видання:

1. Богдан Лепкий: „З великих Днів“ — В борбі за волю. Літературна збірка з ілюстраціями. Ціна 30 сот.

2. Філярет Колесса: „Воєнні Квартети“ на мужеський хор, до сучасних поезій Б. Лепкого, Осипа Маковея, Василя Щурата. Присвята Українським Січовим Стрільцям. Ціна 2 К.

3. Св'ящ. Ол. Коренець: Молитвенник для новітніх Українців Католиків. Ціна опр. 1 К. Розважання з нагоди війни 40 сот.

4. Др. В. Щурат — Ф. Колесса: Новітні Пісні О. Ю. Федьковича. З нотами. Ціна 40 сот.

Згадані книжки набувати можна по означеній висше ціні за попередним надісланням грошей, в канцелярії Загальної Української Культурної Ради, Відень VII., Strozzigasse 32/12.